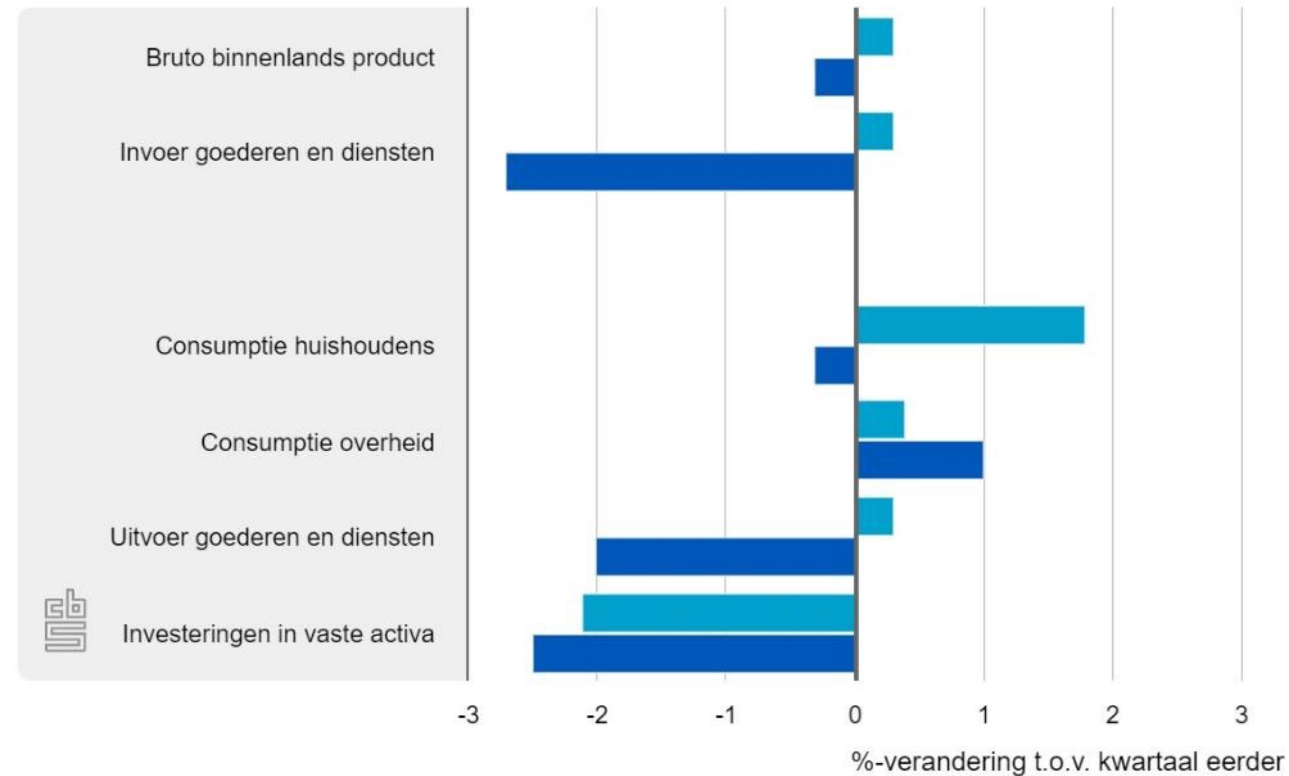

Economie groeit weer

groei in vierde kwartaal 2023 van 0,3 procent

Bestedingen naar categorie (volume)

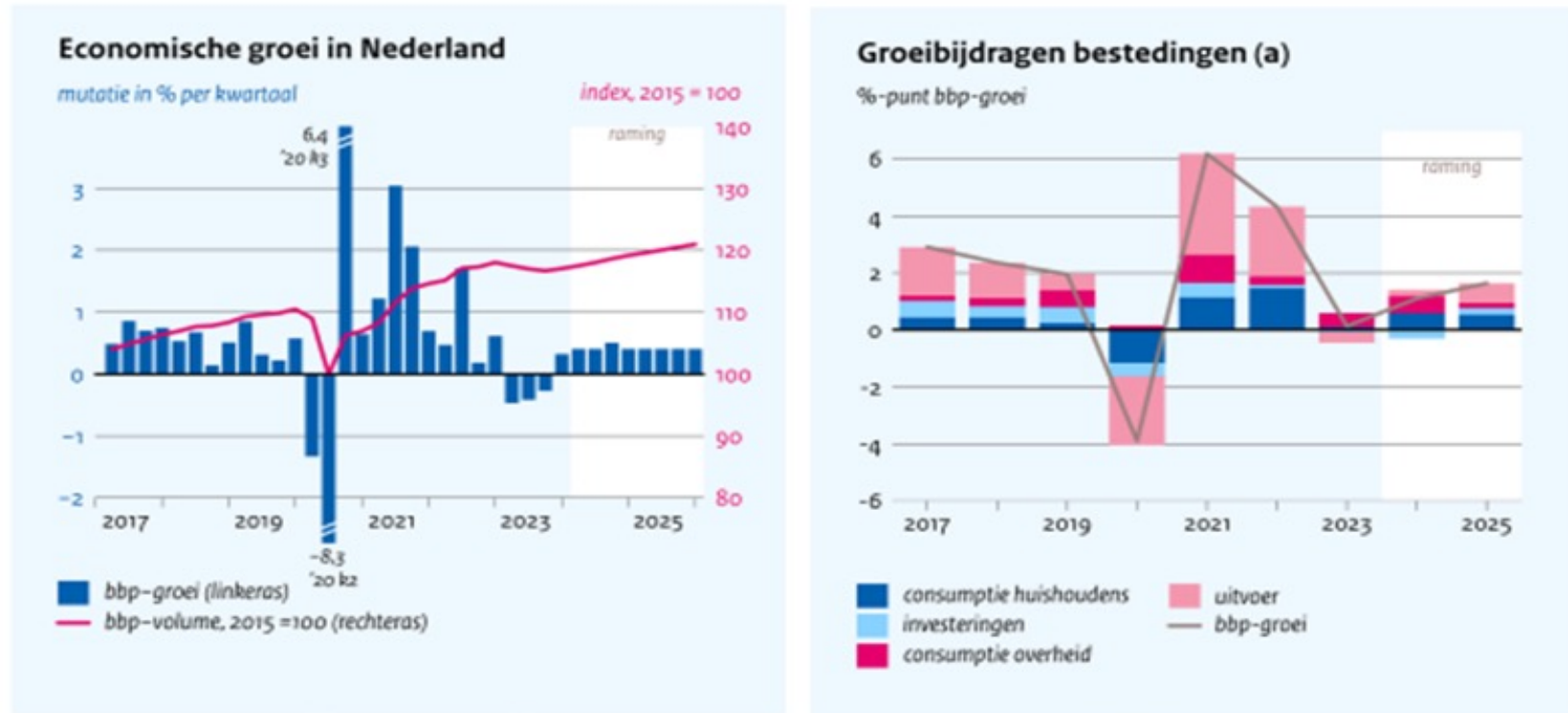

2023-IV 2023-III

CPB Ramingen 2024 CEP en doorkijk tot 2032

Economische groei trekt aan na dip

Figuur 1.1 Economische groei trekt aan na dip, vooral door consumptie van huishoudens en de overheid

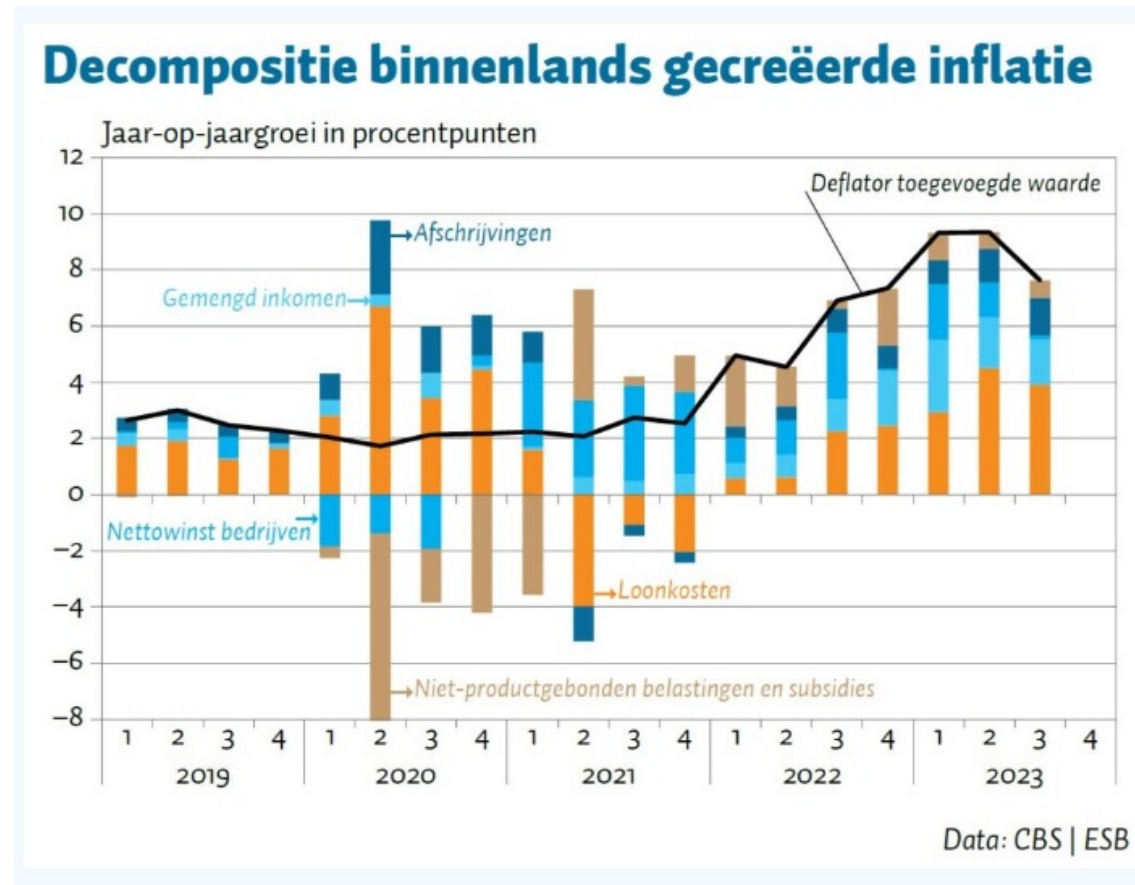

(a) De finale en gecumuleerde intermediaire invoer zijn in mindering gebracht op de bestedingscategorieën

Bron: CBS en CPB ([link](#))

Lonen leveren nu grootste bijdrage aan binnenlandse inflatie

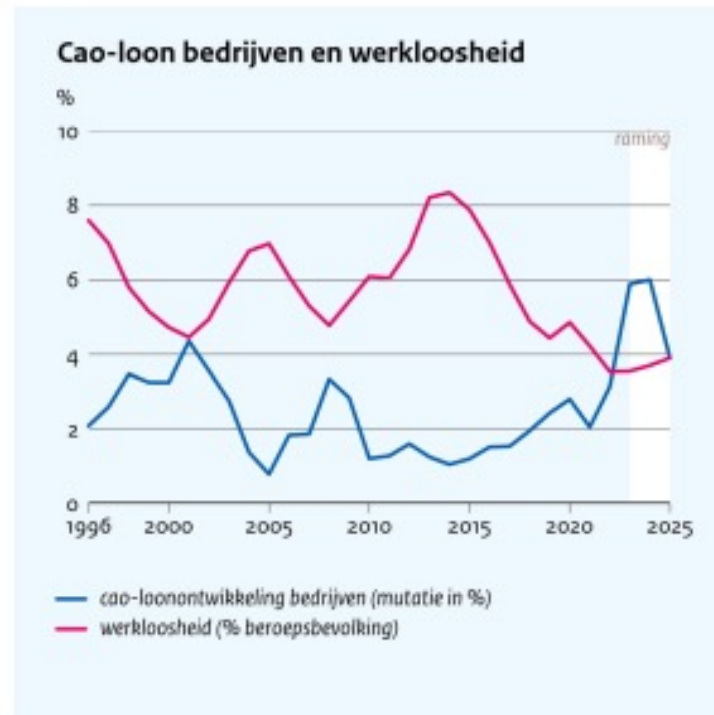
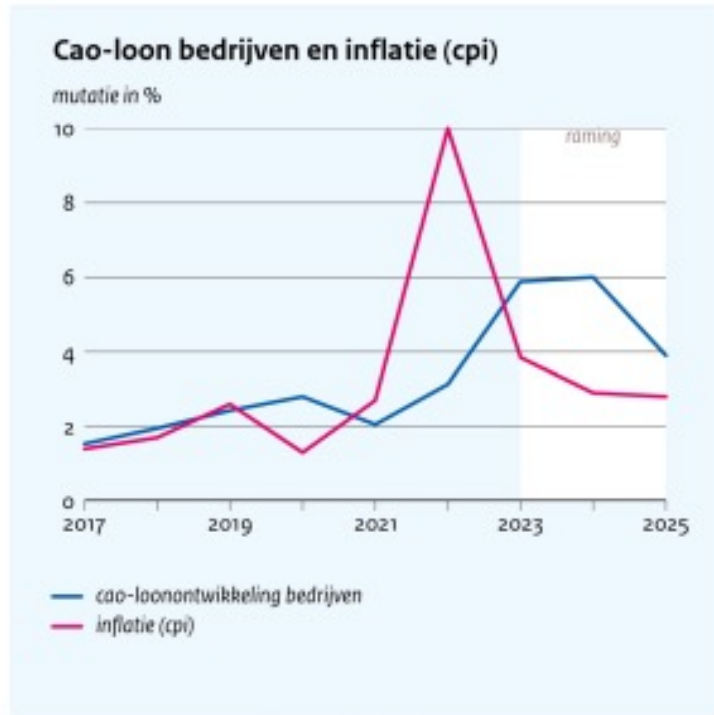
Lonen grootste component in bbp-deflator

Lonen stijgen door in 2024 en 2025

6% in 2024 en 3,9% in 2025

Figuur 1.2 Reële lonen herstellen, mede omdat arbeidsmarkt krap blijft

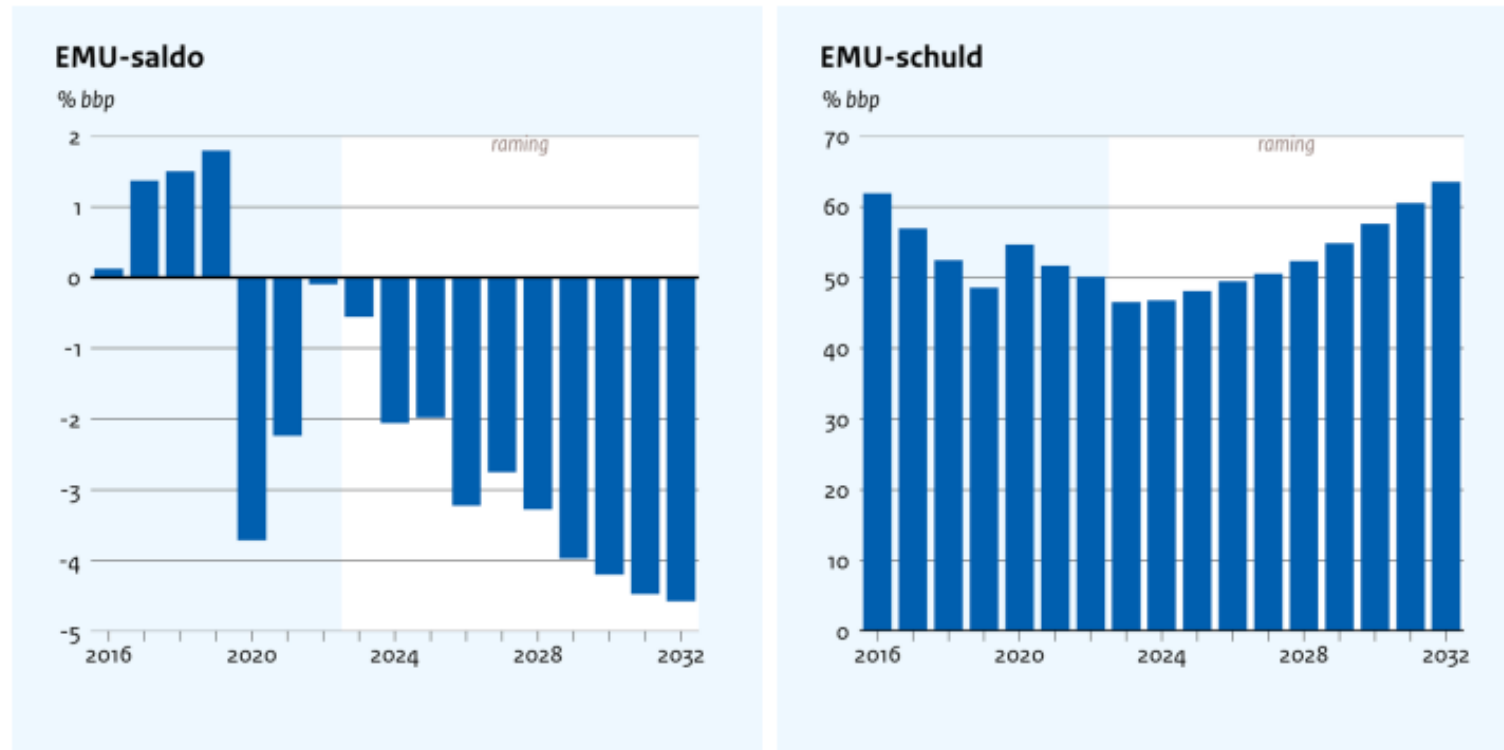

Bron: CBS en CPB ([link](#))

Overheidsfinanciën verslechteren

Overheidstekort loopt tot 2032 tot 4,6% van het bbp

Figuur 2.1 Bij huidig beleid lopen het overheidstekort en de overheidsschuld op

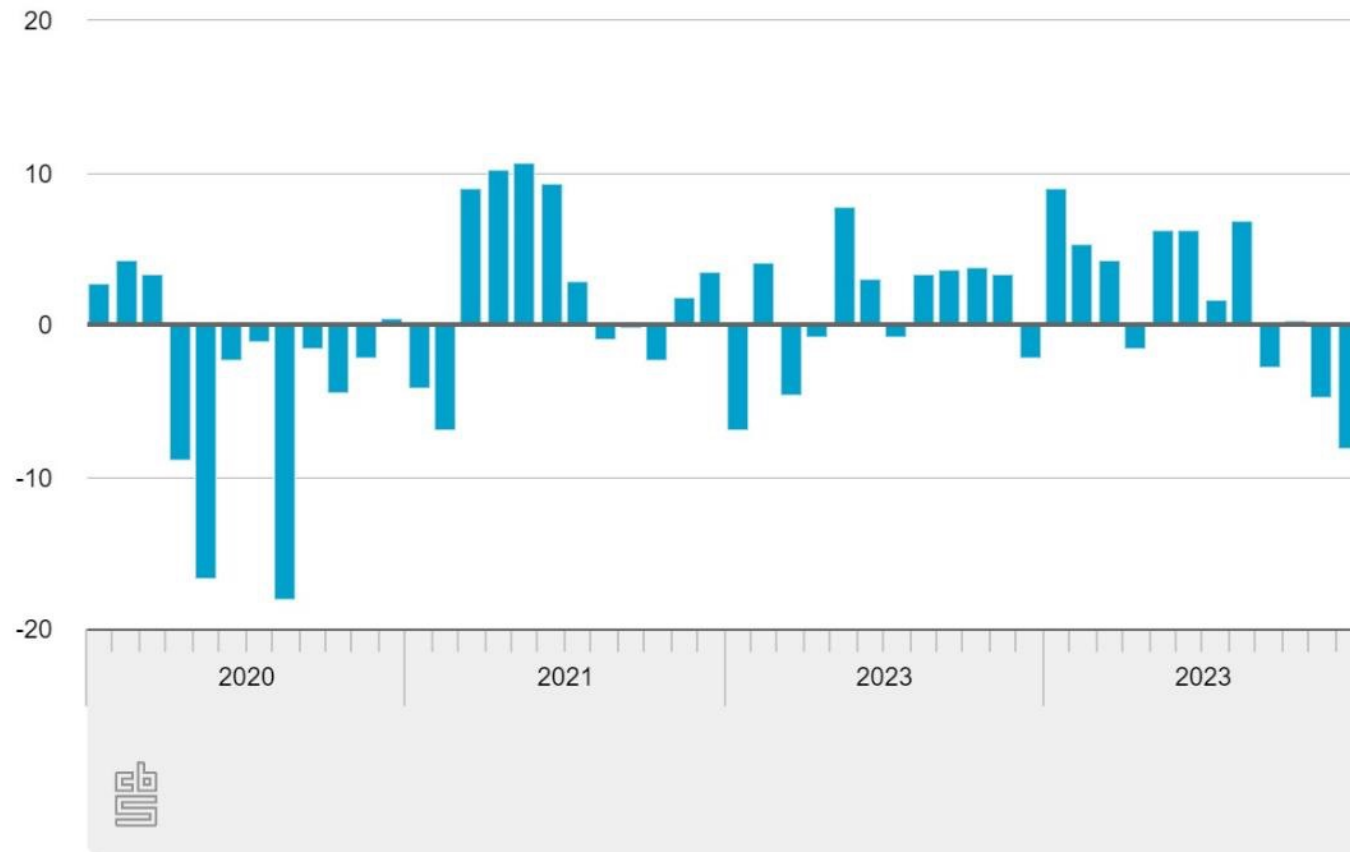
Bron: CBS en CPB ([link](#))

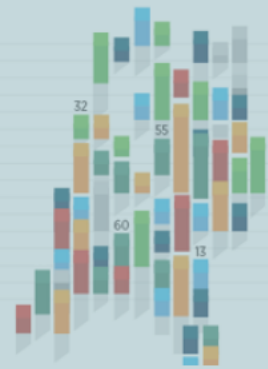
Investerings Krimpen

Investerings in materiële vaste activa lopen al een tijd terug

Investerings in materiële vaste activa (volume)

%-verandering t.o.v. jaar eerder

Nationale Peiling Ondernemingsklimaat 2024

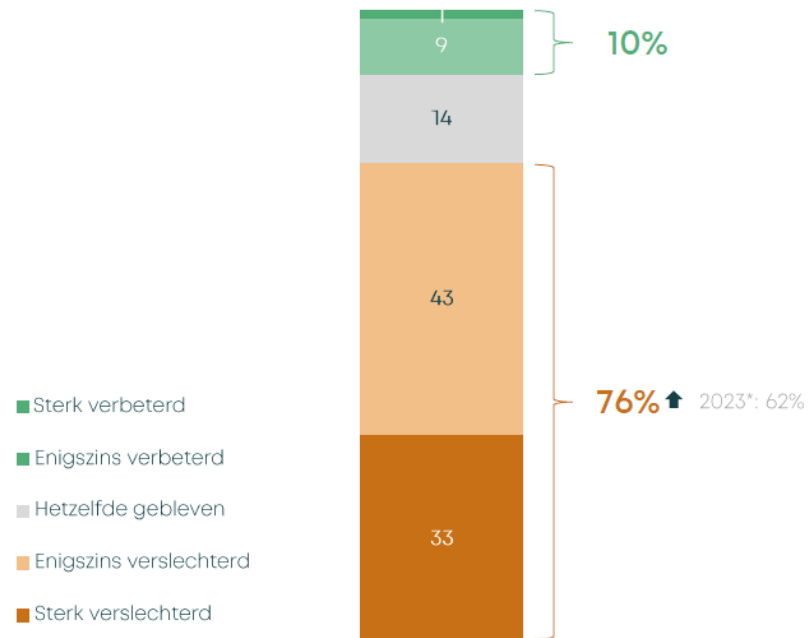
Rapport

23 februari 2024

Driekwart ondernemers vindt dat het ondernemingsklimaat in de afgelopen 5 jaar verslechterd is

Ondernemers zijn negatiever over het ondernemingsklimaat dan een jaar geleden.

Beoordeling ondernemingsklimaat afgelopen 5 jaar (%)

Is het ondernemingsklimaat volgens u in de afgelopen 5 jaar verbeterd, hetzelfde gebleven of verslechterd? | n=1.625

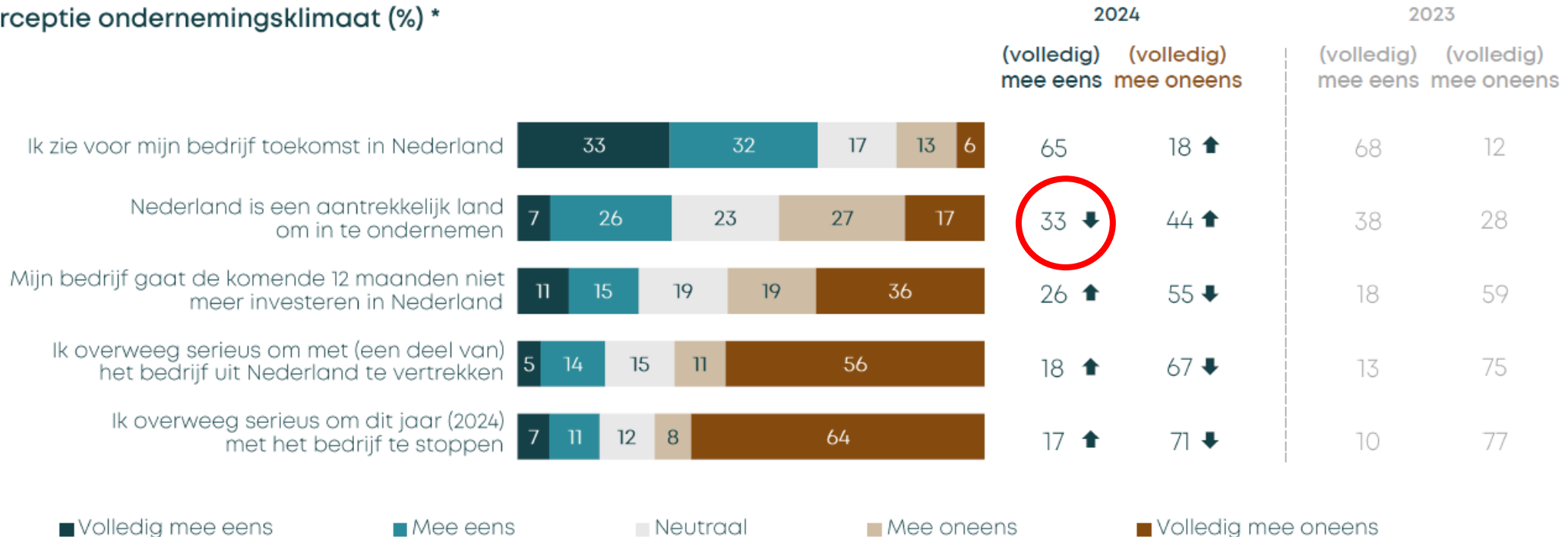
* In 2023 uitgevraagd als stelling: "Het ondernemingsklimaat in Nederland is de afgelopen vijf jaar verslechterd"

Significant ↑ hoger / ↓ lager dan voorgaande meting

Slechts 1 op de 3 ondernemers vindt Nederland een aantrekkelijk land om in te ondernemen

Gelukkig ziet een meerderheid wel toekomst in Nederland

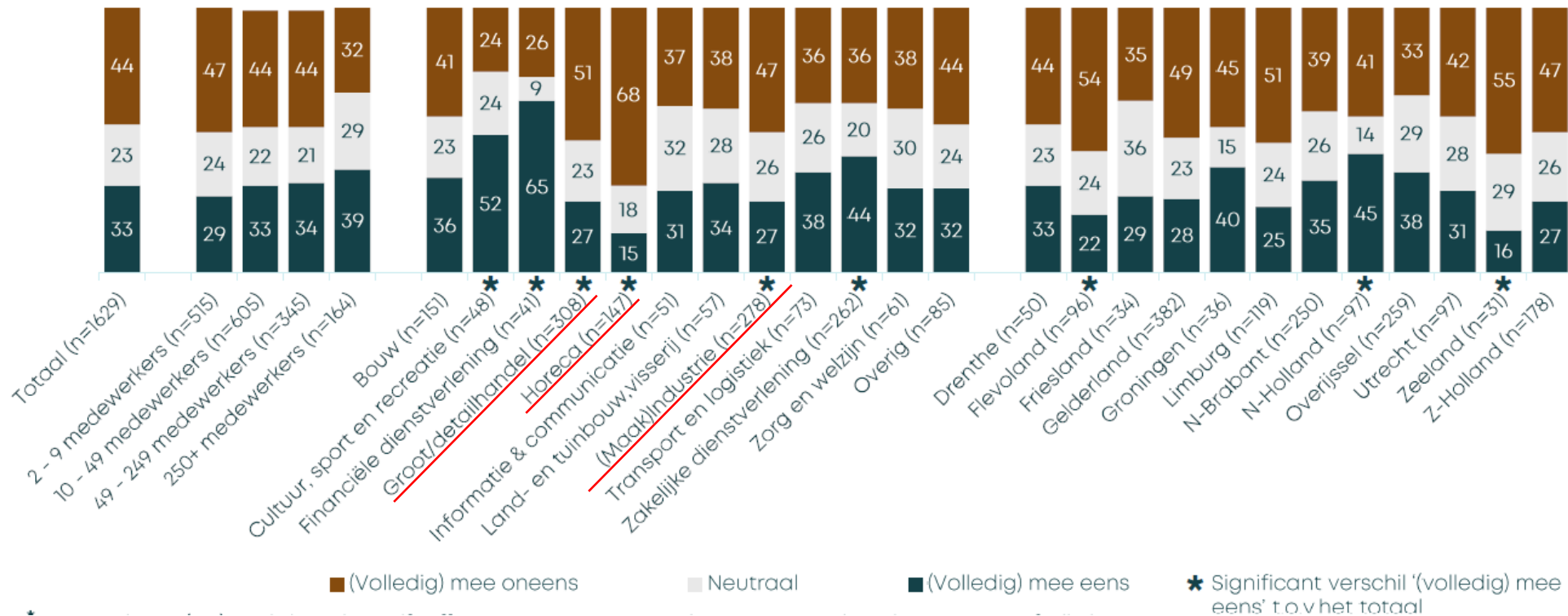
Perceptie ondernemingsklimaat (%) *

Met name horeca, groot- en detailhandel en industrie vinden Nederland geen aantrekkelijk ondernemingsland

Perceptie ondernemingsklimaat (%) *

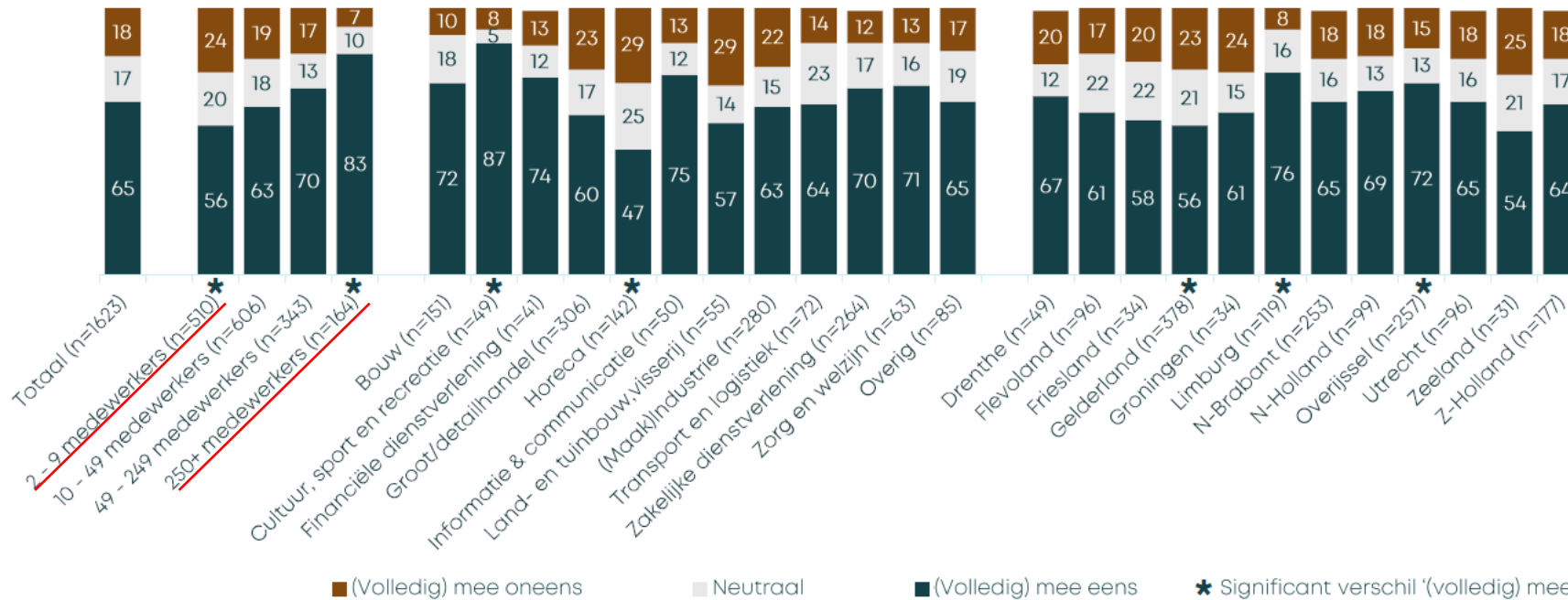
"Nederland is een aantrekkelijk land om in te ondernemen"

Grote bedrijven zien meer toekomst in Nederland dan kleine bedrijven

Perceptie ondernemingsklimaat (%) *

"Ik zie voor mijn bedrijf toekomst in Nederland"

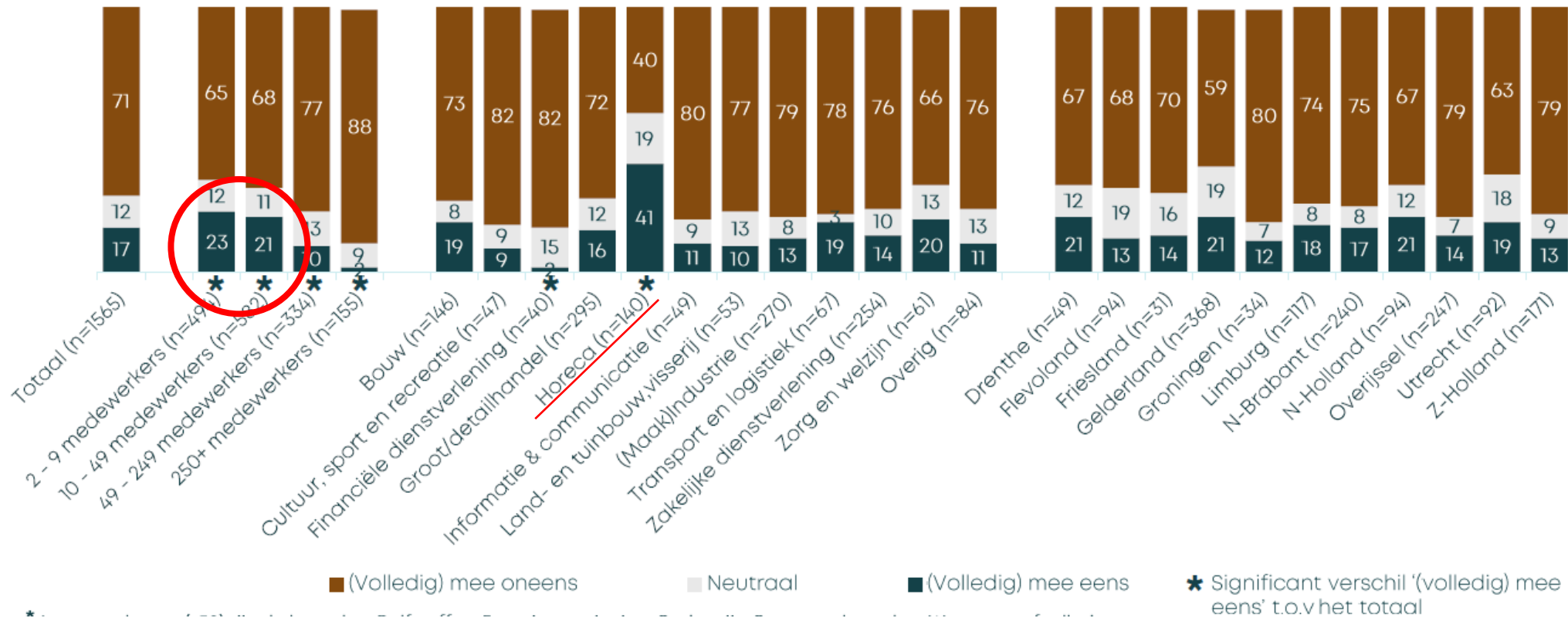
* Uitkomst van de enquête (2020) van de brancheorganisaties: Belfius, Energieunie.nl, Gedrukt.nl, Groenland.nl, Water en/of Landbouw

* Significant verschil '(volledig) mee eens' t.o.v het totaal

Meer dan 40% van de horeca-ondernemers overweegt dit jaar te stoppen

Gekeken naar alle sectoren, zijn het vooral de kleinere ondernemingen die overwegen te stoppen

"Ik overweeg serieus om dit jaar (2024) met het bedrijf te stoppen"

Regeldruk, krappe arbeidsmarkt en belastingen grootste zorgen ondernemers

Kosten energie minder groot probleem dan vorig jaar

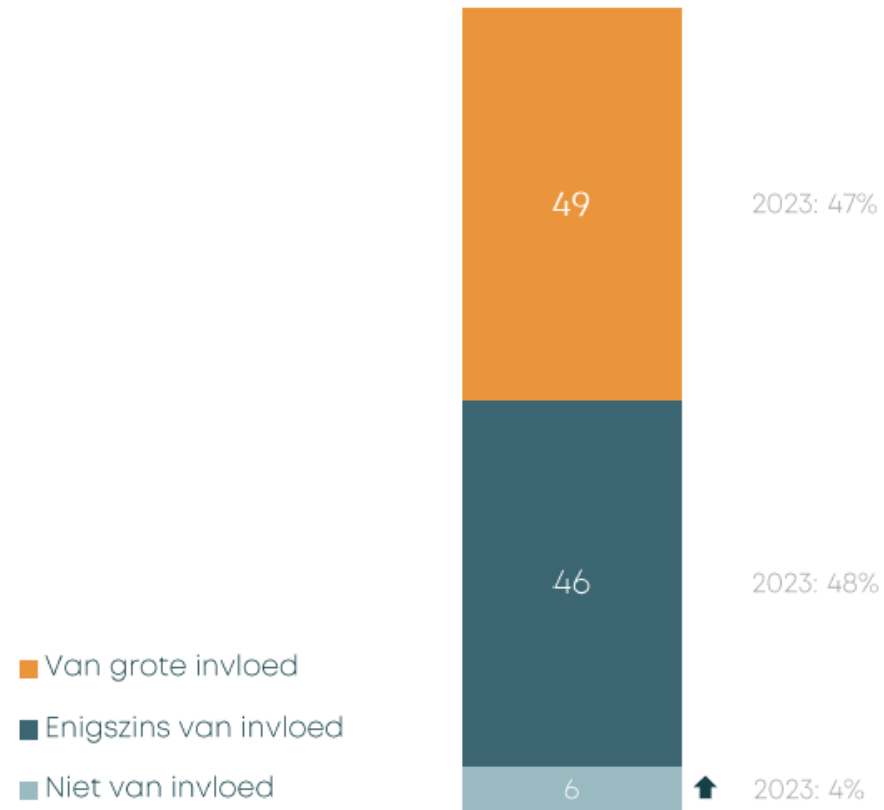
Zorgen ten aanzien van het ondernemingsklimaat (%)

Politieke besluiten zijn van (grote) invloed op bedrijfsmatige keuzes...

Slechts 6% (!) van de ondernemers geeft aan dat politieke besluiten niet van invloed zijn

Invloed van politieke besluiten op bedrijfsmatige keuzes (%)

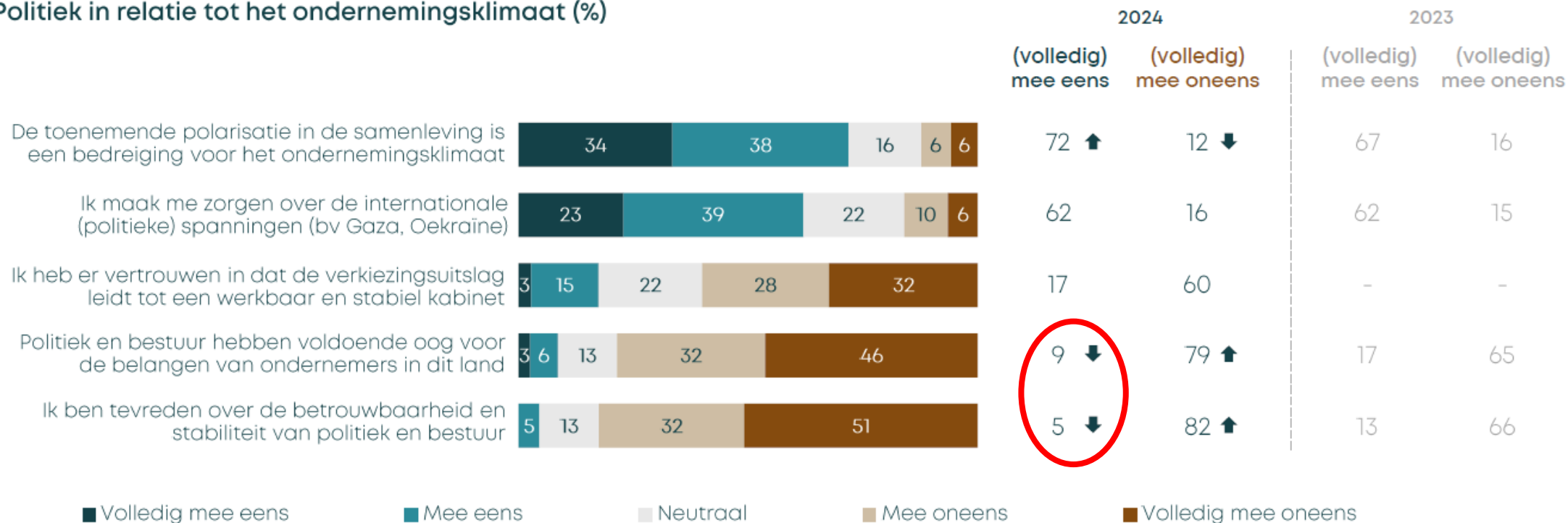

In welke mate zijn besluiten van de politiek van invloed op uw bedrijfsmatige keuzes? | n=1.645

...maar helaas zijn ondernemers niet tevreden over politiek en bestuur

Ondernemers zijn nog minder tevreden dan een jaar geleden

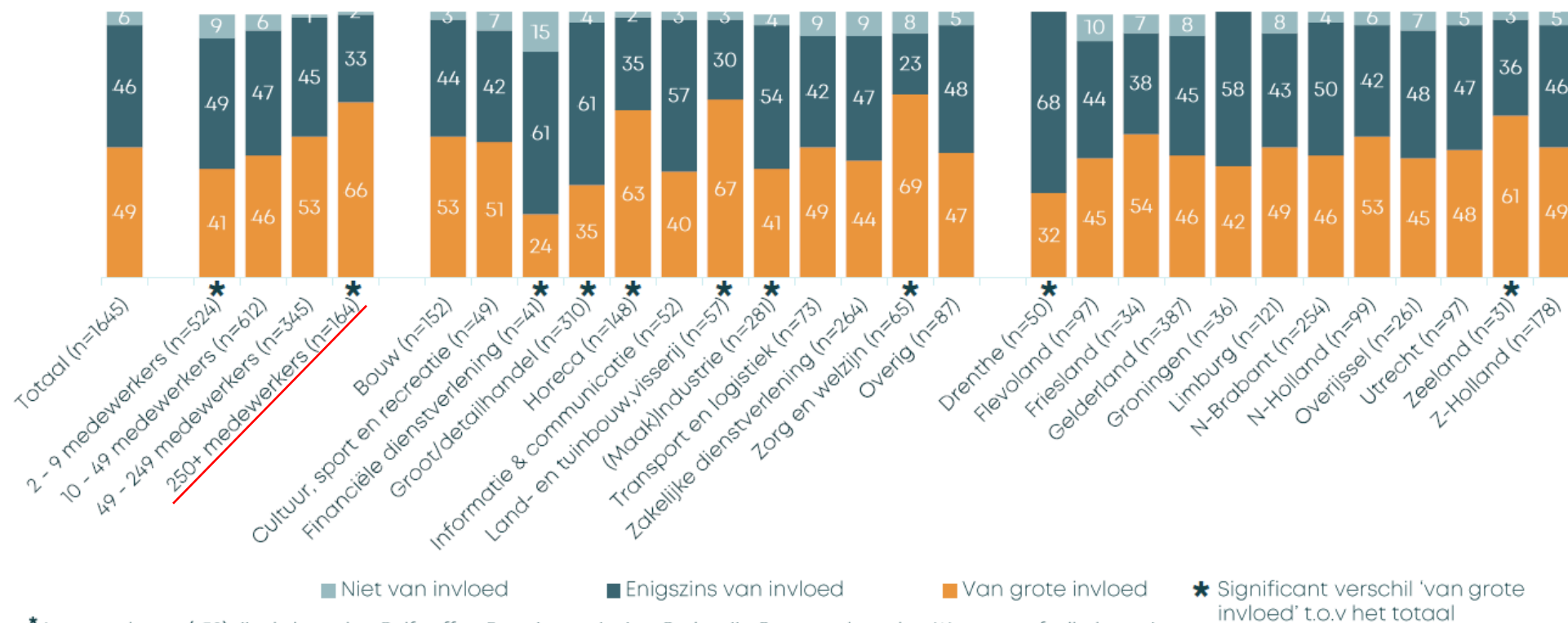
Politiek in relatie tot het ondernemingsklimaat (%)

Hoe groter het bedrijf, hoe groter de invloed van politieke keuzes

Politieke keuzes met name relevant in de horeca, land-en tuinbouw & visserij en zorg en welzijn.

Invloed van politieke besluiten op bedrijfsmatige keuzes (%)

De EU is belangrijk, maar de regeldruk vanuit Europa is te hoog

Perceptie ontwikkelingen Europese ondernemingsklimaat (%) *

